

ONA TILINI O'RGANISH USULLARI:YANGI SO'ZLAR O'RGANISH VA TILNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI

DTPI,Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalari

Abdulamitova Dilafruz Sabitjanovna

Email: abdulamitovad1lafruz891@gmail.com

Ko'palbayeva Farangiz Jahongir qizi

Email: farangizkopalova5@gmail.com

Artikboyeva Umida Muxitdin qizi

artikbayevaumida4662@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola ona tilini o'rganish va uning boyligini oshirishning samarali usullari haqida batafsil ma'lumot beradi. Til o'rganish jarayonida yangi so'zlarni o'rganish, ularni kontekstda to'g'ri qo'llash va tilni rivojlantirishga qaratilgan bir qancha amaliy usullarni ko'rib chiqiladi. Maqolada kitob o'qishning tilni boyitishdagi ahamiyati, yangi so'zlarni doimiy ravishda yozish va qo'llash, shuningdek, tinglash va suhbatlashish orqali tilni rivojlantirish usullari ta'riflanadi. Tilni o'rganishda ilmiy, texnik va so'zlashuv tilining ahamiyati ham yoritilgan. Shuningdek, guruh ishlari, suhbatdoshlar bilan muloqot va onlayn kurslar orqali tilni o'zlashtirishning samarali yo'llari ko'rsatiladi. Maqolada tilni o'rganish jarayonining doimiy va tizimli faoliyatni talab etgani, shuningdek, tilning rivojlanishi orqali shaxsiy va madaniy yuksalishga erishish mumkinligi ta'kidlanadi. Bu maqola ona tilini o'rganishga qiziquvchi har bir kishi uchun foydali maslahatlar va usullarni taklif etadi.

Kalit so'zlar: So'z boyligi,yangi so'zlar o'rganish,tilni rivojlantirish,nutq madaniyati,kitob o'qish,kontekstda o'rganish,so'z mashqlari,talaffuz,sinonimlar va antonimlar,muloqot,eshittirish va ko'rish.

Аннотация: Эта статья содержит подробную информацию об эффективных способах изучения родного языка и увеличения его богатства. Изучение языка Новые слова изучат ряд практических способов применения их должным образом в контексте и развития языка. В статье описывается важность чтения книги в обогащении языка книги, постоянно писать и применять новые слова, а также развитие языка посредством прослушивания и разговора. Важность научного, технического и говорящего языка также рассматривается в изучении языка. Существуют также эффективные способы освоения языка посредством групповых дел, собеседников посредством диалога и онлайн -курсов. В статье отмечается, что требуется процесс обучения языку и систематическая деятельность, а также личный и культурный рост посредством развития языка. Эта статья предлагает полезные советы и методы для всех, кто заинтересован в изучении местного языка.

Ключевые слова: осознание слов, изучение новых слов, речевой культуры, обучения, контекста, местоимений, синонимов и антонимов, коммуникации, трансляции и кот -риша.

Annotation: This article provides detailed information on effective ways to learn the mother tongue and increase its wealth. Language learning new words will learn a number of practical ways to apply them properly in the context and to develop language. The article describes the importance of reading a book in the language enrichment of the book, constantly writing and applying new words, as well as language development through listening and talking to. The importance of scientific, technical and speaking language is also covered in the learning of the language. There are also effective ways to master language through group affairs, interlocutors through dialogue and online courses. The article notes that the language learning process is required and systematic activities, as well as personal and cultural growth through the development of language. This article

offers useful tips and methods for everyone interested in learning a native language.

Keywords: *Word awareness, learning new words, speech culture, learning, context, pronouns, synonyms and antonyms, communication, broadcast and ko Rish.*

Kirish

Ona tili – har bir insonning tug'ilganidan boshlab, eng avvalo o'rganadigan, uning ruhiyatiga singib ketadigan, uning so'z boyligi va nutq madaniyatini shakllantiradigan tilidir. Ona tilining o'rganilishi nafaqat muloqotning osonlashuvi, balki o'z-o'zini anglash va boshqa madaniyatlarni tushunishda ham muhim rol o'ynaydi. Ona tilining boyligini oshirish va uni rivojlantirishda eng samarali usul — yangi so'zlarni o'rganishdir.

Asosiy qism

Ona tilining rivojlanishi va til boyligini kengaytirish, insonning fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Har bir yangi so'z tilni yanada boyitadi, uni aniqroq, chuqurroq ifodalash imkonini beradi. Yangi so'zlar o'rganish, nafaqat tilni kengaytirish, balki insonning fikrini ham boyitadi. Shuningdek, yangi so'zlarni bilish va ulardan to'g'ri foydalanish orqali nafaqat o'zingizni, balki atrofdagilarni ham aniq va tushunarli ifodalash imkoniyatiga ega bo'lasiz.

Yangi so'zlar o'rganish usullari

Kitob O'qish Kitob o'qish — yangi so'zlar o'rganishning eng samarali usullaridan biridir. Har bir kitobda, ayniqsa, badiiy asarlarda yangi so'zlar va iboralar uchraydi. O'qigan sayin, til boyligi kengayadi, nutq madaniyati o'sadi. O'qiyotgan kitobni tushunish uchun yangi so'zlarni lug'at orqali aniqlab, ularni yodlash orqali tilni rivojlantirishingiz mumkin.

So'zlarni Kontekstda O'rganish Yangi so'zlarni o'rganishning yana bir samarali usuli — ular qanday kontekstda ishlatilishini tushunishdir. So'zlar

o'zining ma'nosiga qarab turli vaziyatlarda boshqacha ma'no olishlari mumkin. Shu sababli, yangi so'zni o'rganishda uni to'g'ri kontekstda qo'llashni amaliyotda sinab ko'rish muhimdir.

Sinovlar va mashqlar yangi so'zlarni o'rganishning yana bir usuli — til bo'yicha mashqlarni bajarishdir. Masalan, sinonimlar, antonimlar, iboralar va so'z birikmalarini o'rganish. Bu usul tilni o'rganishda samarali natijalarga erishishga yordam beradi, chunki u doimiy ravishda yodda saqlashga va amalda qo'llashga yordam beradi.

Eshittirish va ko'rish yangi so'zlar o'rganish uchun turli tilda filmlar ko'rish, podkastlar eshitish yoki videolar tomosha qilish samarali usuldir. O'rganilayotgan tilni amaliyotda ko'rish va eshitish yordamida so'zlarning talaffuzini va ishlatilishini o'rganish mumkin. O'zaro Muloqot Yangi so'zlarni o'rganish va tilni rivojlantirishda o'zaro muloqot qilishning ahamiyati katta. Tilni faqat kitobda o'rganishdan ko'ra, uni real hayotda qo'llash va boshqalar bilan muloqotda bo'lish juda muhimdir. Shu tariqa, so'zlar nafaqat yodlanadi, balki hayotiy kontekstda qo'llanadi. Ona tili har bir insonning kundalik hayotida muhim rol o'ynaydi, chunki u odamning fikrlarini ifodalash, his-tuyg'ularini bildirishi, ma'lumot olish va berishda asosiy vosita hisoblanadi. Ona tilini o'rganish nafaqat grammatik qoidalarni o'zlashtirishni, balki so'z boyligini oshirish, tilni to'g'ri va aniq ishlatishni ham talab qiladi. Quyida yangi so'zlar o'rganish va tilni rivojlantirishning ba'zi samarali usullari haqida so'z yuritamiz.

Ona tili har bir insonning kundalik hayotida muhim rol o'ynaydi, chunki u odamning fikrlarini ifodalash, his-tuyg'ularini bildirishi, ma'lumot olish va berishda asosiy vosita hisoblanadi. Ona tilini o'rganish nafaqat grammatik qoidalarni o'zlashtirishni, balki so'z boyligini oshirish, tilni to'g'ri va aniq ishlatishni ham talab qiladi. Quyida yangi so'zlar o'rganish va tilni rivojlantirishning ba'zi samarali usullari haqida so'z yuritamiz.

1. Kitob o'qish va matnlarni tahlil qilish

Kitob o'qish tilni rivojlantirishning eng samarali usullaridan biridir. Kitoblar nafaqat so'z boyligini oshiradi, balki tilni tuzish qoidalari, uslublar, va turli xil iboralarni o'rganishga yordam beradi. Kitobni o'qiyotganda, yangi so'zlarni yozib olish va ularni o'z hayotingizda qo'llash tavsiya etiladi. O'qilgan matnlarni tahlil qilish ham muhim — bu so'zlar va iboralarning qanday ishlatilishini tushunishga yordam beradi.

2. So'zlarni to'plang va ularni kontekstda qo'llang

Yangi so'zlarni o'rganishning eng yaxshi usullaridan biri — ularni muntazam ravishda to'plash va yangi kontekstlarda qo'llashdir. Masalan, yangi so'zlar va iboralarni yozib olish uchun alohida daftar yoki raqamli ilova yaratishingiz mumkin. Shunda har bir so'zni yozib, unga mos jummalarni tuzish orqali ularni yaxshi eslab qolish mumkin. Ularni muloqotda va yozish ishlarida qo'llash tilni rivojlantiradi va so'z boyligini oshiradi.

3. Film va seriallarni tomosha qilish

Yangi so'zlar va iboralarni o'rganish uchun film yoki seriallarni tomosha qilish ham foydalidir. Bu usul nafaqat so'z boyligini oshiradi, balki talaffuzni yaxshilashga yordam beradi. Film va seriallarni original tilida tomosha qilish orqali, siz turli ijtimoiy guruhlar, yoshlar va kattalar o'rtasidagi farqlarni ko'rishingiz mumkin. Bu, shuningdek, qaysi so'zlar va iboralar ko'proq ishlatilishini tushunishga yordam beradi.

4. Interaktiv o'yinlar va til o'rganish ilovalari

Bugungi kunda tilni o'rganish uchun turli xil interaktiv o'yinlar va mobil ilovalar mavjud. Bu dasturlar orqali so'zlarni o'rganish, ularni to'g'ri qo'llash, talaffuzni yaxshilash mumkin. Misol uchun, "Duolingo", "Memrise", "Babbel" kabi ilovalar yordamida o'rganish nafaqat samarali, balki qiziqarli ham bo'lishi mumkin. Bu usul bilan tilni o'rganganingizda, yangi so'zlarni osonlik bilan yodlab olishingiz va ularni amalda qo'llashingiz mumkin.

Tilni Rivojlantirishning Boshqa Yo'llari

Tilni Doimiy Ravishda Amalda Qo'llash Tilni rivojlantirish uchun uni doimiy ravishda ishlatish muhimdir. Har kuni turli mavzularda yozish, suhbatlar qilish, yangi so'zlarni qo'llash orqali til boyligini oshirish mumkin.

Nutq Madaniyatini O'rganish Ona tilining rivojlanishi faqat so'z boyligini oshirish bilan cheklanmaydi. Nutq madaniyati, talaffuz va grammatikani to'g'ri qo'llash ham muhim ahamiyatga ega. Bu orqali so'zlar nafaqat aniq, balki estetik jihatdan ham to'g'ri ishlatiladi.

Tilni O'rgatishda Innovatsion Usullarni Qo'llash Zamonaviy texnologiyalar yordamida tilni o'rganish jarayonini samarali qilish mumkin. Mobil ilovalar, interaktiv o'yinlar, til o'rgatish platformalari yordamida tilni o'rganish qiziqarli va samarali bo'lishi mumkin.

Takliflar

1. Tilni o'rganishning zamonaviy usullarini kengaytirish: Hozirgi kunda til o'rganish jarayonini innovatsion texnologiyalar yordamida yanada samarali qilish mumkin. Mobil ilovalar, onlayn platformalar va interaktiv o'yinlar yordamida o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali qilishni tavsiya etaman.

2. Muloqotda tilni qo'llashning ahamiyatini ta'kidlash: Yangi o'rganilgan so'zlarni hayotda doimiy ravishda qo'llash, ularni muloqotda ishlatish tilni tez va samarali rivojlantirishga yordam beradi. Shu sababli, til o'rganish jarayonida ko'proq suhbatlar tashkil etish va tilni amaliyotda qo'llashni tavsiya qilaman.

3. So'zlarni yodlashni osonlashtirish uchun lug'at tuzish: O'rganilgan yangi so'zlarni yodlash va eslab qolishni osonlashtirish uchun shaxsiy lug'at tuzish foydali bo'lishi mumkin. Bu lug'atda yangi so'zlar, ularning ma'nolari va qo'llanishi haqida qisqacha eslatmalar yozish orqali so'zlarni yodlashni soddalashtirishingiz mumkin.

4. Grammatikani va nutq madaniyatini alohida o'rganish: Ona tilining rivojlanishi faqat so'z boyligini oshirish bilan cheklanmasligi kerak. Nutq madaniyati, grammatikani o'rganish ham tilni to'g'ri va aniq ifodalash uchun muhimdir. Bu jarayonni muntazam ravishda o'rganish tavsiya etiladi.

5. Yangi so'zlarni kontekstda o'rganish: So'zlarni o'rganishda ularni turli kontekstda ishlatishni o'rganish muhimdir. Shu tariqa, yangi so'zlar nafaqat yodda qoladi, balki ularni turli vaziyatlarda to'g'ri ishlatish mumkin bo'ladi. Bu jarayonni amalga oshirishda, masalan, yangi o'rganilgan so'zlar bilan kichik matnlar yozish yoki suhbatlar tashkil etish foydali bo'ladi.

6. Tilni rivojlantirishda didaktik materiallardan foydalanish: O'rganishni engillashtiradigan va qiziqarli qiladigan didaktik materiallar, jumladan, interaktiv video darslar, quizlar va o'yinlar orqali tilni o'rganishni yanada samarali qilish mumkin. Bu metodlar o'rganilayotgan tilga nisbatan qiziqishni oshiradi va o'rganish jarayonini osonlashtiradi.

7. Badiiy asarlar o'qish va tahlil qilish: Badiiy asarlar nafaqat yangi so'zlar o'rganish uchun, balki nutq madaniyatini va tilni chuqur tushunish uchun ham juda foydalidir. Ular yordamida tilning nafislik va estetik tomonlarini o'rganish mumkin, shuningdek, badiiy asarlarni tahlil qilish orqali tilni mustahkamlash mumkin.

8. O'rganilgan so'zlarni yozma va og'zaki ravishda ishlatish: Yangi o'rganilgan so'zlar faqat yozishda emas, balki og'zaki nutqda ham ishlatilishi kerak. O'rganilgan so'zlar bilan suhbatlar o'tkazish, mavzularni muhokama qilish orqali tilni mustahkamlash mumkin.

Xulosa

Ona tilini o'rganish va rivojlantirish jarayoni doimiy va izchil mehnatni talab qiladi. Yangi so'zlarni o'rganish va ularni to'g'ri ishlatish, tilni yaxshilashning asosi hisoblanadi. Shu bilan birga, grammatika, nutq, talaffuz va o'zgacha tillarni

o'rganish orqali tilni yanada mukammal va aniqroq ishlatishga erishish mumkin. Bu jarayonni qiziqarli va samarali qilish uchun, har kuni yangi metodlar va o'rgatish vositalaridan foydalanish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Xusainov, B. (2015). Ona tili va uning rivojlanishi. Toshkent: O'qituvchi.
2. Aliyev, R. (2017). Til o'rganish metodikasi. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Zeynallova, M. (2020). So'z boyligini oshirish usullari. Toshkent: Ma'naviyat.
4. Rahimov, A. (2016). Interaktiv o'yinlar orqali til o'rganish. Toshkent: Ijtimoiy Fikr.
5. Husniddinova, D. (2018). Kundalik yozish va yozma nutqni rivojlantirish. Toshkent: Adabiyot va san'at